

Årsrapport

Agder og Telemark biskop og bispedømmeråd

2020

Konfirmasjon utenfor Tveit kirke. Foto: Trygve E. Tønnesen

DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark bispedømme

Innhold

I Leders beretning	4
Måloppnåelse og vurderinger.....	4
Ressursutnyttelse	4
Utviklingstrekk og endringer som følge av koronapandemien.....	4
II. Introduksjon til bispedømme og hovedtall	5
Organisering	5
Formål.....	5
Om rapporten	5
B Utvalgte volumtall	10
C Nøkkeltall for årsregnskapet.....	10
III Årets aktiviteter og resultater	11
A - Sammenheng resultater, måloppnåelse og ressursbruk.....	12
B 1.1 Gudstjenestelivet blomstrer	12
B 1.2 Flere velger kirkelig vigsel.....	13
B 1.3 Oppslutning om kirkelig gravferd holdes oppe.....	13
B 1.4 Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet	14
B 2.1 Flere søker dåp og trosopplæring.....	14
B 2.2 Oppslutningen om trosopplæringstiltakene er stabil	15
B 2.3 Oppslutning om konfirmasjon holdes oppe	16
B 3.1 Vekst i antall deltakere på konserter og kulturarrangementer	17
B 3.2 Flere åpne kirker	18
B 4.1.1 Flere menigheter med diakonal betjening	19
B 4.1.2 Inkluderende kirkeliv	19
B 4.2 Flere menigheter tilbyr fellesskap til nye i Norge	21
B 4.3 Arbeid med religionsdialog styrkes.....	21
B 4.4. Kirkens digitale nærvær øker.....	22
B 4.5 Kirken er synlig på flere arenaer i det offentlige rom	22
B 4.6 Samarbeid Kirke - skole styrkes	23
B 4.7 Misjon. Antall misjonsavtaler, møtepunkt med organisasjonsliv etc	23
B 5.1 Rekruttering til vigslede stillinger styrkes.....	24
B 5.2 Flere engasjerer seg i frivillig tjeneste i kirken, inkludert givertjeneste prosjektet	26
B 5.3 Kirkelige medarbeidere trives i jobben.....	27
B 5.4 Tilbud til unge i menigheten styrkes.....	28
B 6.1 Oppslutning om kirkevalg opprettholdes	29
B 6.2 Reduksjon i administrative kostnader	29
C Kort om Biskopens virksomhet	30
IV Styling og kontroll i virksomheten	31

A HMS/Arbeidsmiljø	31
B Ligestilling	31
C Vurdering av mislighetsrisiko.....	32
V Vurdering av fremtidsutsikter	33
VI - Årsregnskap	34
Ledelseskomentare til årsregnskapet 2020.....	34
Regnskapsrapportering.....	35
Budsjettgruppe 1A.....	35
Budsjettgruppe 1B og andre tilskudd	35
Særskilt om OVF-tilskuddet	36

I Leders beretning

Måloppnåelse og vurderinger

Bispedømmets overordnede målsetting er å være en lokal forankret folkekirke i alle lokalsamfunn i Agder og Telemark. I alle sokn skal det avholdes gudstjenester og kirkelige handlinger og det kristelig liv næres og styrkes. Gudstjenesteliv, trosopplæring, samfunnsengasjement og rekruttering er strategiske målområder.

Ressursutnyttelse

Effektivisering av merkantile funksjoner som økonomi og arkiv fikk effekt fra 2020. Gledelig er det da å se at de grep som ble gjort har gitt en innsparing som så pløyes tilbake til kirkelig aktivitet i form av økt satsning på diakoni. Forhåpentligvis vil de grep som er tatt også bidra til å sikre en stabil økonomi for prestetjeneste framover. For Agder og Telemark bispedømme gav også dette mulighet for å tilsette 3,5 nye årsverk knyttet til fengselspresttjeneste i nye Agder fengsel. Samtidig er det startet et arbeid med å tilpasse driften til nye rammer som følge av ny fordelingsnøkkel for prestetjenesten. Årets rapport skiller seg fra tidligere år på grunn av pandemien. Samtidig vurderer vi at kirken har kommet seg ganske godt gjennom krisen.

Utviklingstrekk og endringer som følge av koronapandemien

Det blir spennende å se hva vi tar med oss av erfaringer vi har gjort så langt under pandemien. Men kirken er ikke den samme som før pandemien traff oss. Erfaringene fra 2020 har vist:

- Behov for flere egne dåpsgudstjenester utenom hovedgudstjenesten. Egne dåpsgudstjenester er trolig kommet for å bli i en eller annen form. Dette er en mulighet som har fått mye positiv tilbakemelding fra de som har fått tilbud om slik dåpsgudstjeneste.
- Nyttan av samarbeid mellom de to arbeidslinjene. Fokus på koordinering av kirken i bispedømmet også som samlet trossamfunn på tvers av arbeidsgiverlinjene. Behovet for tydelig og avklart ledelse i krevende tider med usikkerhet og uforutsigbarhet
- Den digitale muligheten for å gjennomføre møter, men også begrensingene. Vi tror vi vil få to typer møter: Korte digitale møter til enkle saker. Lengre møter for å drøfte de lange linjene, prosess og kreativitet
- Forkynnelse på nett. Her har vi sett mulighetene, men også at vi har en vei å gå i å takle det digitale formatet. Det er en digital tretthet blant mange medarbeider og menigheter
- Behovet for å lage samlinger og arbeidsformer som lar seg gjennomføre i mindre skala og ikke forutsetter storsamlingene: smågrupper, givertjeneste med videre.
- Diakonien betydning har kommet tydelig frem.

Vi vil også benytte anledningen til å takke alle ansatte for jobben som er lagt ned i et år preget av pandemi, og det gode arbeidet som er gjort under svært krevende omstendigheter.

Stein Reinertsen
Biskop i Agder og Telemark bispedømme

Kai Steffen Østensen
Leder i Agder og Telemark bispedømmeråd.

II. Introduksjon til bispedømme og hovedtall

Organisering

Fra 1. januar 2017 ble rettssubjektet Den norske kirke opprettet og de nasjonale og regionale organer i Den norske kirke overført fra Staten til det nye rettssubjektet.

Agder og Telemark biskop og bispedømmeråd er fra samme tidspunkt en del av rettssubjektet Dnk.

Agder og Telemark bispedømme er ett av i alt 11 bispedømmer i Dnk. Biskopen har tilsynsmyndighet i bispedømmet og leder prestedtjenesten. Bispedømmerådet er et demokratisk valgt organ på 10 medlemmer som utfører oppgaver pålagt i lov og forskrifter og utgjør, sammen med øvrige bispedømmeråd, Kirkemøtet.

Bispedømmet var i 2020 inndelt i 9 prostier. Dette er en reduksjon på ett prosti fra 2019, hovedsakelig som konsekvens av naturlig reorganisering etter kommunesammenslåinger.

Bispedømmerådet og biskop har felles administrasjon bestående av ca. 15 årsverk ledet av stiftsdirektør Aslak Wegge.

Formål

Virksomhetenes formål er forankret i Kirkelovens bestemmelse om å «ha sin oppmerksomhet på alt som kan bli gjort for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene» og de mål som Kirkemøtet har vedtatt for Den norske kirke og som kommer til uttrykk gjennom Visjonsdokumentet «Mer himmel på jorda» og gjennom tildelingsbrev og styringsdokumenter for øvrig fra Kirkerådet.

Agder og Telemark bispedømmeråd har gjort vedtak om at visjonsdokumentet «Mer himmel på jorda» skal gjelde som visjonsdokument for bispedømmet.

I virksomhetsplan for 2020-21 er strategiske mål formulert slik:

- Gudstjenestelivet blomstrer
- Flere søker dåp og trosopplæring
- Kunst- og kulturuttrykk er en del av kirkelivet
- Folkekirken engasjerer seg i samfunnet
- Flere finner sin plass i kirkelig arbeid
- Kirken har en demokratisk og velfungerende organisasjon

Prestetjenestens formål er at alle menigheter og lokalsamfunn skal være betjent med «Ord og sakrament», gjennom gudstjenester, kirkelige handlinger, sjelesorg, undervisning og annet som kan styrke og nære det kristelige liv.

Om rapporten

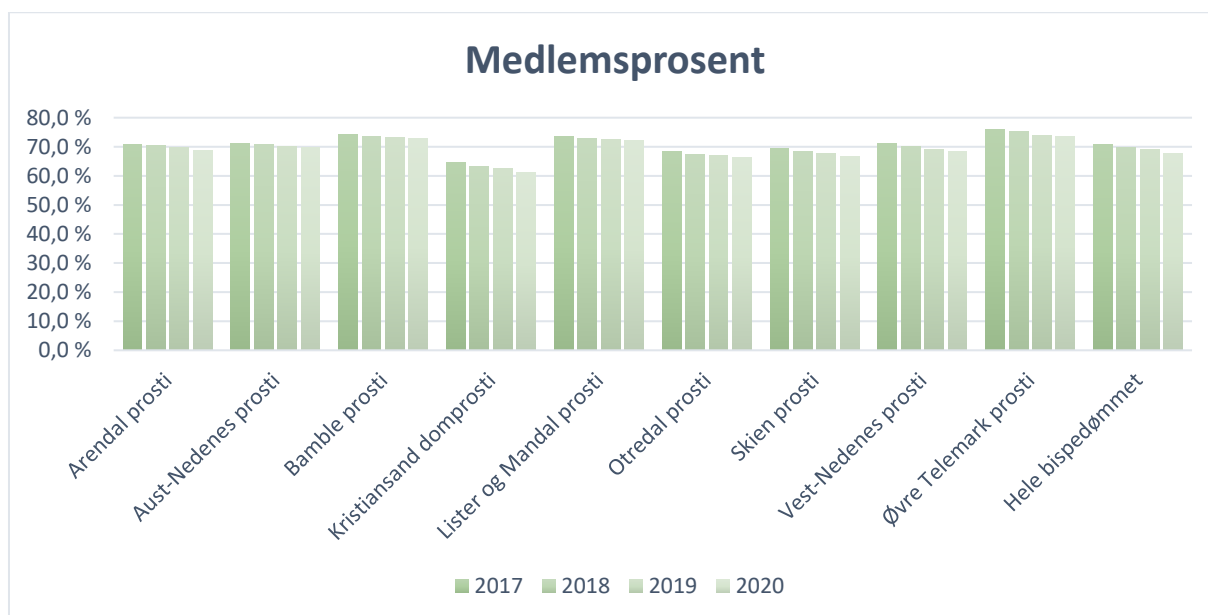
Årets rapport er basert på tall fra menighetenes rapportering til SSB, medlemsregisteret, og interne kirkelige rapporteringer og tallmateriale. Nytt for 2020 er at Rambøll ble bedt om å innhente tallmateriale på aktivitet ute i menighetene som ikke fanges opp av de vanlige måleparameterne i statistikken. Da med tanke på alternativ aktivitet som følge av koronapandemien. Dette refereres i det videre dokumentet som «Rambøll rapporten» .

A Nøkkeltall per prosti og bispedømme totalt

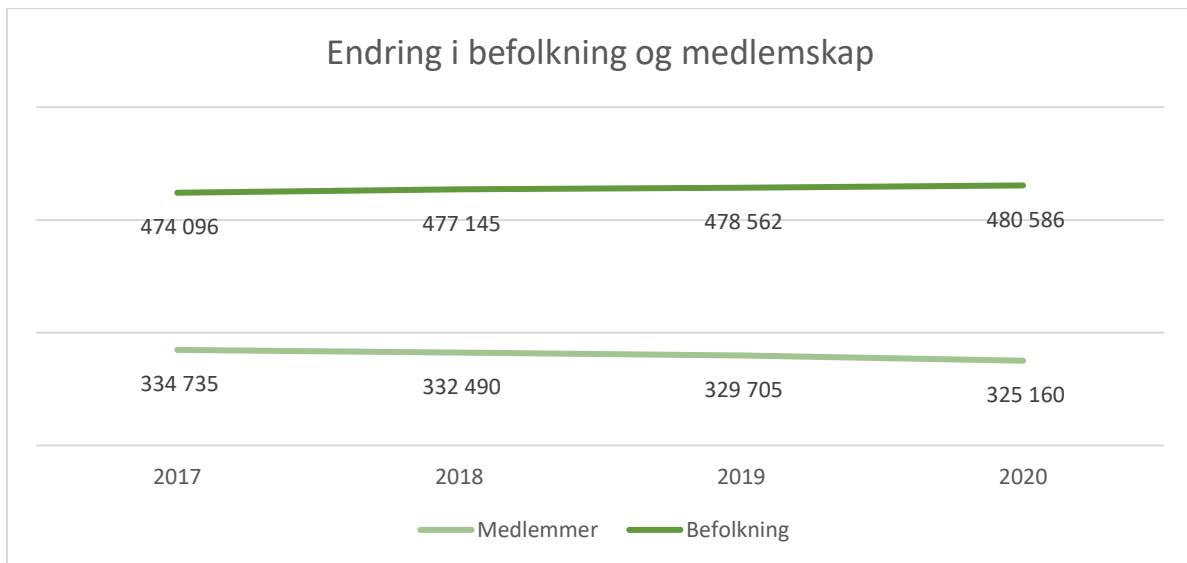
Tabell 2.1

Sammenstilling	Medlemmer og tilhørige			
	2017	2018	2019	2020
Prosti				
Arendal prosti	35 588	35 519	35 299	35 040
Aust-Nedenes prosti	13 868	13 721	13 509	13 393
Bamble prosti	21 463	21 166	20 920	20 755
Kristiansand domprosti	69 342	69 221	68 837	68 344
Lister og Mandal prosti	45 379	44 973	44 694	44 364
Otredal prosti	16 185	16 038	15 966	15 906
Skien prosti	64 358	63 708	63 090	62 431
Vest-Nedenes prosti	27 404	27 339	27 227	27 247
Øvre Telemark prosti	39 131	38 787	38 144	37 680
Totalsum	334 735	332 490	329 705	325 160

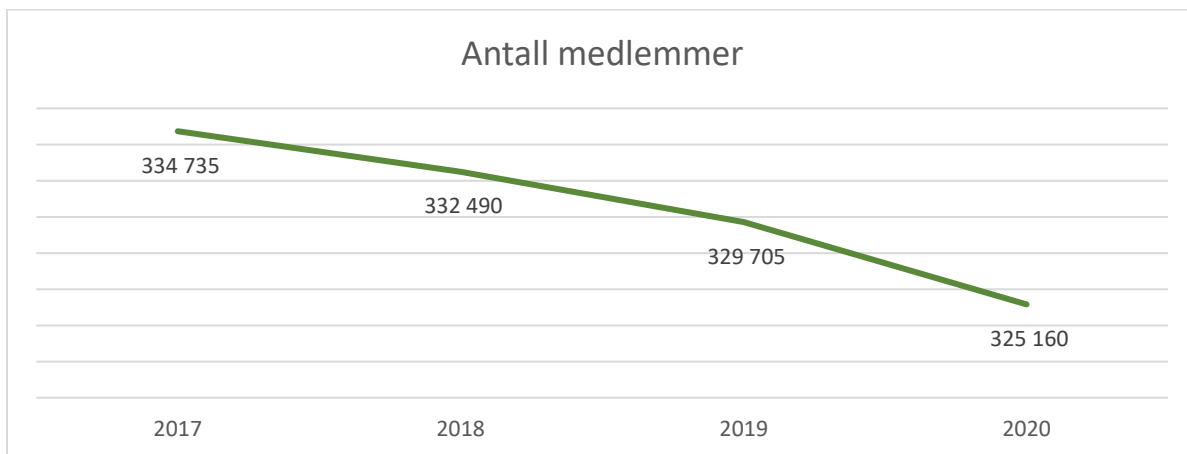
Graf 2.1 Medlemsprosent prostivis

Graf 2.2 medlemstall hele bispedømmet

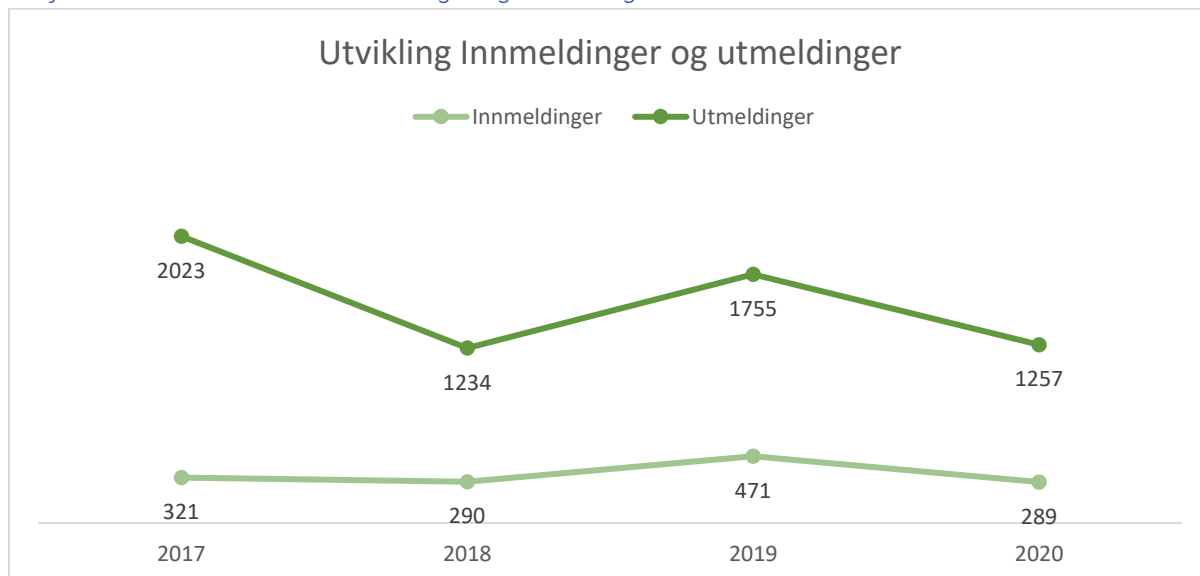
Graf 2.3 – Medlemstallets i bispedømmet faller jevnt

Tabell 2.2 – Innmeldinger og utmeldinger de fire siste år

	2017	2018	2019	2020
Innmeldinger	321	290	471	289
Utmeldinger	2023	1234	1755	1257

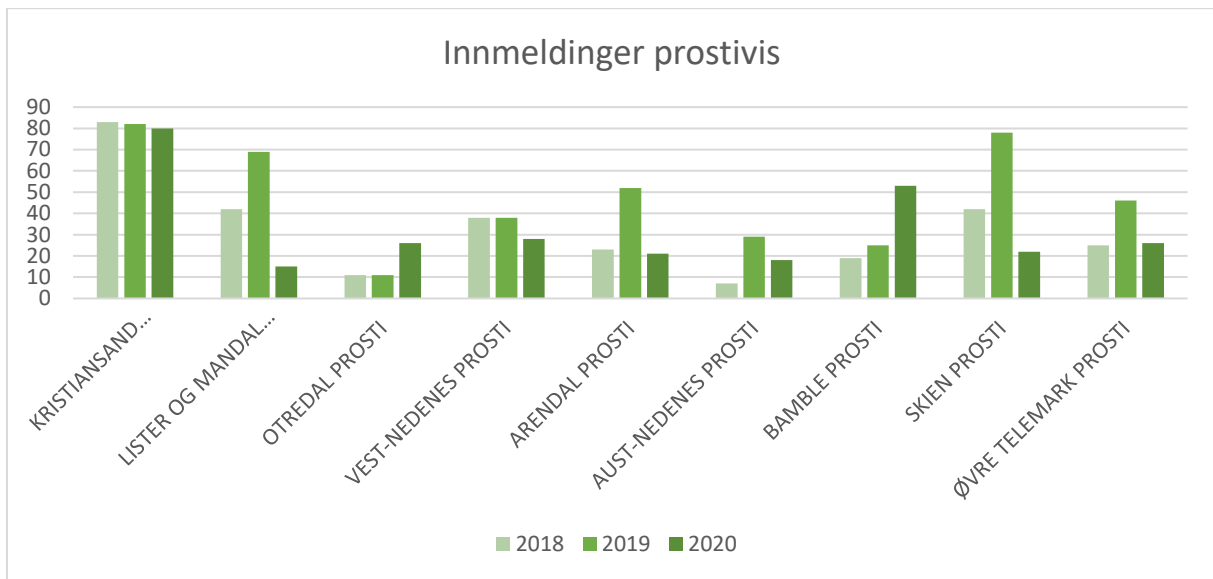
Graf 2.4 – Forhold mellom innmeldinger og utmeldinger

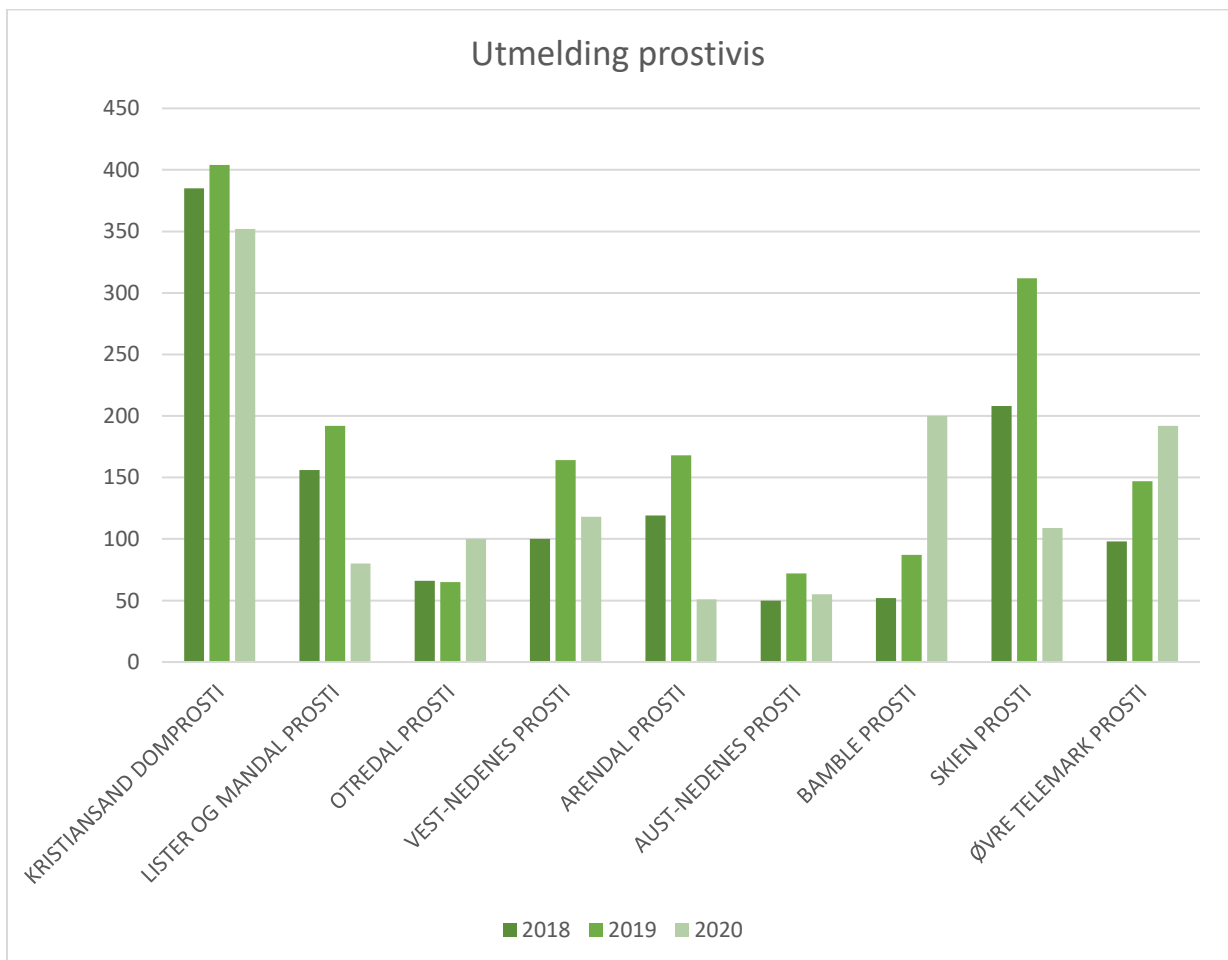
Tabell 2.3 Innmeldinger og utmeldinger prostivis

Innmeldinger og utmeldinger prostivis	Innmeldinger			Utmeldinger		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
KRISTIANSAND DOMPROSTI	83	82	80	385	404	352
LISTER OG MANDAL PROSTI	42	69	15	156	192	80
OTREDAL PROSTI	11	11	26	66	65	100
VEST-NEDENES PROSTI	38	38	28	100	164	118
ARENDAL PROSTI	23	52	21	119	168	51
AUST-NEDENES PROSTI	7	29	18	50	72	55
BAMBLE PROSTI	19	25	53	52	87	200
SKIEN PROSTI	42	78	22	208	312	109
ØVRE TELEMARK PROSTI	25	46	26	98	147	192
<i>HELE BISPEDØMMET</i>	<i>290</i>	<i>430</i>	<i>289</i>	<i>1 234</i>	<i>1 611</i>	<i>1 257</i>

Graf 2.5 Innmeldinger prostivis

Graf 2.6 Utmeldinger prostivis

B Utvalgte volumtall

Tabell 2.4 – Døpte, konfirmerte, kirkelige vigslar, kirkelig gravferd, antall gudstjenester og antall gudstjenestedeltakere 2015 – 2020.

Agder og Telemark	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Antall døpte	3 172	2 964	2 798	2 526	2 541	2 103
Antall konfirmerte	3 650	3 494	3 048	3 162	3 110	2 761
Antall kirkelige vigslar	858	800	810	748	690	540
Antall kirkelige gravferd	3 636	3 533	3 539	3 505	3 424	3 169
Ant gudstj. Totalt	6 817	6 648	6 505	6 393	6 484	5 189
Samlet antall gudstj. Deltakere tot	689 566	666 995	639 168	601 988	612 200	281 911
Gjennomsnittlig gudstjenestedeltakelse (Søndager, hellidager og andre gudstjenester)	101	100	98	95	96	54

C Nøkkeltall for årsregnskapet

Nøkkeltall for årsregnskapet	2018	2019	2020
Antall årsverk	142,9	140,73	143,63
- herav prestedtjeneste	126,5	125,3	129,2
Samlet tildeling budsjettgruppe 1A	118 294	121 181	121 927
Netto driftskostnader	118 422	121 119	117 905
Lønnsandel av driftskostnader	91,9 %	91,8 %	93,8 %
Andel lønn brukt i prestedtjenesten	82,4 %	82,8 %	85,5 %
Lønnskostnader pr årsverk	762	790	770

Tall som gjelder prestedtjenesten er inkl. biskopen.

Lønnsandel og lønnskostnader er inkl. andre personalkostnader (kontogruppe 59*).

Det er i 2020 foretatt en ny beregning av nøkkeltallene for 2018 og 2019 slik at tallene er mer sammenlignbare.

Driftsutgifter inkluderer refusjon/tilskudd for samarbeidsstillinger. For 2019 og 2020 er antall årsverk justert med henholdsvis 4,2 og 4 for eksternt finansierte stillinger. Driftsutgiftene i 2018 inkluderer refusjon for samarbeidsstillinger, men er usikker på om antall årsverk i 2018 er justert. Lønnskostnad pr årsverk i 2018 er derfor ikke sammenlignbar med tallene for 2019 og 2020.

I tildelingen for 2020 er det tatt med kr 3 500 000 i bevilgning til fengselsprester.

III Årets aktiviteter og resultater

Omtale av bispedømmets samlede aktiviteter

Gudstjeneste deltakelse var ved inngangen til året et av hovedfokusene. I 2019 snudde tidligere års nedgang i gudstjenesteoppslutningen i Agder og Telemark bispedømme og man så en økning både på søn -og helligdager og samlet. Tallene for 2020 blir veldig spesielle fordi pandemien førte til at kirken fra midten av mars ikke kunne ha fysiske besøk, men måtte legge om sine aktiviteter til å være en kirke på nett. I Agder og Telemark oppfordret vi prostiene til å samarbeide om digitale gudstjenester og arrangementer. Det var mye kreativitet rundt om i prostiene og menighetene som for eksempel:

- Drive in gudstjenester (særlig i påsken) flere steder, den største på NAF's øvingsbane på Geiteryggen.
- Morgensamlinger for de minste ble tatt opp på Flekkerøy og publisert på Dnk's facebook side.
- Take away påskemåltid i Lillesand Skjærtorsdag i samarbeid med Hotel Norge og Lillesand menighet hvor deltakerne sammen med påskelammet fikk utdelt hefte med tekster og bønner, samt musikk på egen spilleliste på Spotify.
- Masse trosopplæringstiltak på nett.

Fokus på dåp fortsatte i 2020 og 12. januar var det fokus på dåp i samtlige kirker hvor også et brev om dåp fra biskopene ble lest opp.

2020 var også året hvor Agder fengsel åpnet nye avdelinger i Mandal og Froland, samt utvidet på Evje. Fire fengselsprester (3,5 årsverk) ble ansatt til å betjene disse.

Gamingpresten – en ny Youtube kanal ble startet som et samarbeid mellom Den norske kirke v/Agder og Telemark bispedømme og Damaris.

Agder og Telemark bispedømme tok initiativ til å starte aksjonen «Sammen som kirke i hele verden», mange andre bispedømmer deltok også etter hvert i denne aksjonen for søsterkirken gjennom SMM organisasjonen. I Agder og Telemark deltok 45 menigheter og det ble samlet inn nesten 1 mill. kroner. Mye positivt engasjement og kreativitet for kristne søsken verden over som er rammet av korona epidemien vel så hardt som oss.

Det er ikke vigslet noen nye kirker i 2020, men Vennesla nye kirke ble godkjent av departementet, og det er den siste godkjennelsen fra departementet, etter hvert er det Kirkerådet som skal godkjenne nye kirkebygg.

Det ble tatt initiativ til å lage flere webinarer for å støtte de lokale menighetene, følgende emner ble tatt opp:

- Frivillighet
- Helhetlig og effektiv kommunikasjon
- Informasjonsmateriell i trosopplæringen
- Film for begynnere.

A - Sammenheng resultater, måloppnåelse og ressursbruk

Selv om satsingen «Gudstjenesten i 100» hvor målet var å komme opp i 100 deltakere per gudstjeneste ikke ble en realitet i 2020, er vi likevel imponert og stolt av all den kreativiteten og de aktiviteter som man lokalt fikk til på kort tid når man ikke kunne ha fysiske samlinger i kirken etter 12. mars. I Rambøll rapporten er det for Agder og Telemark rapportert inn mer enn 5000 aktiviteter som har engasjert mer enn 700 000 deltakere. Kun 3 % av de som svarte på undersøkelsen for første halvår oppga at de IKKE hadde gjennomført digitale arrangementer.

B 1.1 Gudstjenestelivet blomstrer

Vekst i antall deltakere pr gudstjeneste på søn og helligdager

Tabell: Prostivis fysisk deltakelse på gudstjenester (Søndag og helligdag). Digital deltakelse ikke medregnet i tabellen.

Prosti / årstall	Gjennomsnittlig antall deltakere		
	2018	2019	2020
KRISTIANSAND DOMPROSTI	141,5	145,8	78,5
LISTER OG MANDAL PROSTI	106,1	105,0	61,2
OTREDAL PROSTI	85,1	81,0	46,7
VEST-NEDENES PROSTI	114,6	109,8	63,9
ARENDAL PROSTI	94,1	95,1	55,9
AUST-NEDENES PROSTI	65,4	66,5	42,4
BAMBLE PROSTI	88,1	82,1	44,3
SKIEN PROSTI	78,3	83,2	43,7
ØVRE TELEMARKE PROSTI	62,8	65,0	40,3
<i>SNITT FOR HELE BISPEDØMMET</i>	<i>95,2</i>	<i>95,9</i>	<i>55,3</i>

Måloppnåelse og vurdering av utviklingen

Grunnet pandemien og manglende mulighet for gudstjenester med fysisk tilstedeværelse er vi langt fra å nå målet om 100 deltakere per gudstjeneste i snitt. Spesielt utfordrende ble det når høytidene som påske og jul som ble spesielt rammet gjennom at det ikke kunne være fysiske gudstjenester i påsken og maks 50 på gudstjenester i julen. Mange menigheter valgte alternative gudstjenesteformer i julen. Manglende familiegudstjenester, f. eks lys-våken gudstjeneste som samler mange familie medlemmer og ikke minst konfirmasjonsgudstjenester trekker snitt tallet ned. Det samme er tilfelle med separate dåpsgudstjenester som telles som egne gudstjenester.

Agder og Telemark bispedømmekontor og biskop var tidlig etter nedstengning i mars 2020 ute og oppfordret prostiene til å initiere samarbeid mellom ulike sokn. tillegg til fysiske gudstjenester i kirken rapporteres det gjennom Rambøll rapportene om totalt 408 digitale gudstjenester med totalt 156 566 deltakere, noe som innebærer et snitt på 384 deltakere per arrangement.

Det er også i første halvår etter nedstengningen rapportert om 109 gudstjenester på alternative lokasjoner med totalt 38 314 deltakere, dvs. snitt på 351. Det har blant annet vært gjennomført flere større Drive In gudstjenester.

Det er også gjennomført digitalt publisering av preken/andakt bønn totalt 1102 ganger med totalt 256 648 deltakere som gir et snitt på 233 deltakere.

Tiltak

Målet om å komme opp i snitt 100 deltakere per gudstjeneste står fortsatt fast, men det er ikke sannsynlig å nå dette målet heller i 2021 i og med at kirkene i januar og februar i praksis er stengt for fysiske gudstjenester. Hvordan det blir videre vites ikke per nå.

Det har fra kirkens side vært løpende dialog med myndighetene i forhold til å se på hvordan man skal definere seter/benker i forhold til det antallet mennesker som tillates samlet i de ulike kirkebyggene innenfor de til enhver tid gjeldende smittevernreglene. Dagens makstall begrenser selvsagt antallet.

Vi må fortsatt satse på digitale former for kommunikasjon, fortsatt satsing på «kirken på nett» og håpe at dette også kan gjøre at når vi igjen kan samles fysisk, så har vi god kommunikasjon og kan bedre informere om gudstjenestene. Det er ønskelig med økt fokus på å nå unge og barnefamilier. Vi vil også følge opp revisjonen av lokale grunnordninger for gudstjenesten, blant annet gjennom prostivise kurs om mulig.

B 1.2 Flere velger kirkelig vigsel

<i>Agder og Telemark</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
<i>Antall kirkelige vigslar</i>	810	748	690	540

Måloppnåelse og vurdering av utvikling

Det er en betydelig nedgang i antall kirkelige vigslar i 2020. Nedgangen fra året før er også større enn fra tidligere år, og som forventet da mange vigslar ble avlyst eller skjøvet fram i tid.

Det er noen som har meldt at de velger å gifte seg under pandemien når det ikke var anledning til å ha så mange gjester.

Tiltak

Relasjoner lokalt mellom befolkning og kirken er kanskje den viktigste grunnen til at folk velger kirkelig vigsel. Dette relasjonsarbeidet må fortsette. Enkle digitale løsninger for å melde vigsel er også en forutsetning som vi må jobbe videre med.

B 1.3 Oppslutning om kirkelig gravferd holdes oppe

<i>Agder og Telemark</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
<i>Antall kirkelige gravferder</i>	3539	3505	3424	3169

Måloppnåelse og vurdering av utvikling

Det er en svak nedgang i antall kirkelige gravferder, men det er vanskelig å si om dette skyldes en nedgang i dødstallene for 2020 eller om det er færre som velger en kirkelig gravferd vites ikke. Generelt er oppslutningen om kirkelig gravferd høy i bispedømmet.

Tidlig i pandemien ble det rundt om i menighetene rapportert om en nedgang i antall gravferder. Antallsbegrensningen på 50 deltakere fører til at man oftere kun har nærmeste familie og eventuelt spesielt inviterte til stede i gravferden.

Tiltak

Den norske kirke har stor troverdighet i befolkningen og i møte med pårørende. Folkekirkens plass i lokalsamfunnet må hele tiden tydeliggjøres gjennom gode relasjoner lokalt. Bispedømmet vil fokusere på relasjonsbygging og synlighet i lokalmiljøet.

B 1.4 Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet

Måloppnåelse og vurderingen av utviklingen

Kirkerådet har utarbeidet ressursmaterieill til gjennomføringer og med ideer og forslag til markering av samenes nasjonaldag 6. februar. Fra bispedømmekontoret gis det råd om markering i gudstjenesten på søndagen i tilknytning til 6. februar, og i god tid sendes det ut materieill til alle menighetene. I 2020 har domprostiet markert samenes nasjonaldag i en av soknets kirker, med til sammen 225 deltakere.

Tiltak

Det arbeides videre med å informere, og gi råd om markering av samisk språk i gudstjenestelivet, både generelt og spesielt i forbindelse med samenes nasjonaldag 6. februar.

B 2.1 Flere søker dåp og trosopplæring

2.1 Oppslutningen om dåp holdes opp

<i>Agder og Telemark</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
<i>Antall døpte</i>	2798	2526	2541	2103

Andel døpte av fødte 2020:

Prosti	Døpte ¹	Årskull ²	Dåpsprosent	Dåpsprosent 2019
Arendal prosti	220	454	48,5%	60%
Aust-Nedenes prosti	81	142	57,0%	59%
Bamble prosti	127	239	53,1%	58%
Kristiansand domprostie	487	1163	41,9%	51% ²
Lister og Mandal prosti	342	620	55,2%	57%/62% ³
Otredal prosti	112	247	45,3%	52% ²
Skien prosti	347	844	41,1%	53%
Vest-Nedenes prosti	200	396	50,5%	64%
Øvre Telemark prosti	187	398	47,0%	66%
Hele bispedømmet	2103	4503	46,7%	57%

¹ Tallene er hentet fra medlemsregisteret og antall døpte som tilhører prostiet

² Tall fra SSB - Befolkning 0 år.

³Lister og Mandal ble slått sammen til ett prosti i 2020 og sokn i kommunene Songdalen og Søgne ble overflyttet fra Mandal til Kristiansand. Åseral sokn ble flyttet fra Mandal prosti til Otredal. Tallene fra 2019 refererer til gammel inndeling.

Måloppnåelse og vurdering av utvikling

Mens man fra 2018 til 2019 hadde en faktisk økning av antall døpte, ser vi i 2020 en nedgang i antall og også i prosenten av antall fødte samme år.

En nedgang i dåpstall faller noe sammen med nedgangen i medlemstall i Den norske kirke, men den markante nedgangen fra 2019 til 2020 må ha noe sammenheng med pandemien og vanskelighetene med å samle hele familien, reise for å gjennomføre dåp på hjemstedet osv. Alle proster melder om mange utsatt dåp. Dette kan bety at vi får en økning etter at samfunnet åpner opp igjen, eller at barna som normalt ville vært døpt i denne perioden ikke blir døpt.

Det har vært mange dåpsgudstjenester dette året for kun familien og det er gode tilbakemeldinger på dette.

Nedgangen kan også ha sin forklaring i at vi ikke lenger har anledning til å kommunisere direkte med dåpsforeldre siden vi ikke lenger får tilgang til fødselsmeldinger.

Tiltak

Vi startet året med å ha spesielt fokus på dåp i gudstjenestene 12 januar med opplesing av brev fra biskopene. Vi tenker at menighetene må ha større fokus på kommunikasjon og egnede hjemmesider om dåp og påmelding, Bispedømme vil fokusere videre på dette både gjennom webinarer og rådgiving. Vi må også vurdere om økt tilgangen på dåpsgudstjenester hvor dåpshandlingen av det enkelte barn kommer mer i sentrum kan ha en positiv effekt. Det bør vurderes hvordan man kan utnytte den positive erfaring i det videre arbeid for å bedre dåpstallene, samtidig som man «mister» det at menigheten tar i mot barna.

B 2.2 Oppslutningen om trosopplæringstiltakene er stabil

Måloppnåelse og vurdering av utvikling

2020	Dåps-samtale	4-årsbok	Et bredde-tiltak for 6- ringer	Tårn-agenthelg	Lys våken	Konfir-masjon	Tiltak året etter konf.	TOTALT
Døpte i målgruppe	2124	2716	2034	2426	1439	3591	1636	15966
Deltakere	2400	1252	885	766	359	2803	200	8665
Prosent	113 %	46 %	44 %	32 %	25 %	78 %	12 %	54 %

Pandemien slo inn i mars og har påvirket alt av aktiviteter i trosopplæringen, noe som fikk store konsekvenser både for oppslutning og antall gjennomførte aktiviteter. I Agder og Telemark er det en

gjennomsnittlig deltakeroppslutning på de utvalgte trosopplæringstiltakene på totalt 54 %. Dåpssamtale, 4 årsbok og 6 årsbok er stort sett vært gjennomført i år som tidligere men pandemien har spesielt gått ut over Tårnagenthelg, Lysvåken og Etter konfirmasjon med en kraftig reduksjon av antall tiltak. Med høy grad av kreativitet og pågangsmot kastet de ansatte seg over den digitale arenaen og frukten av pandemien har vært digitale produksjoner ut over disse kategoriene som for eksempel digital babysang, podcaster, påskequiz, digital basar, videoandakter, ungdomsmøter på nett, digital julekalender, musikkvideoer osv. Rambøllrapportene viser at det høyeste antall digitale produksjoner ble gjort i løpet av våren.

Trosopplæringsplanene:

Gjennomførte antall timer (gjennomsnittlig per sokn): 230 timer mot 338 timer i 2019.

Landsgjennomsnittet er på 151 timer i 2020.

Bispedømmet ligger altså høyt på antall gjennomførte timer i forhold til resten av landet.

Tiltak

- Gjennom året følges de undervisningsansatte opp på ulikt vis.
- Biskopens møte med de undervisningsansatte
- Nettmøter via Skype, Zoom eller Teams
- Lukket facebookgruppe for undervisningsansatte med 160 medlemmer (p.t.) som kontaktarena/idebank og sted for deling av webinarer o.l.
- Erfaringsdelingsgrupper, samtaler etter årsrapport, prostivis
- Utarbeidelse av webinarer som erstatning for planlagte lokale samlinger
- Prostisamling om Videreutvikling av trosopplæringsplaner
- Lokalt tilpassede samlinger for årets Digitale trosopplæringskonferanse
- 2-dagers Webinar: Målrettet kommunikasjon i trosopplæringen
- Støtte til liturgisk utstyr for barn i 33 sokn, tilsvarende 450.000,-

Konklusjon:

Dette har vært et år med bratt læringskurve på den digitale arenaen. Vi som kirke har lært noe om viktigheten av fellesskap og fysisk samvær. Mange har fått trosopplæring på nett som er vanskelig å måle resultatet av.

B 2.3 Oppslutning om konfirmasjon holdes oppe

<i>Agder og Telemark</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
<i>Andel confirmerte av døpte</i>	<i>81 %</i>	<i>84 %</i>	<i>82 %</i>	<i>78 %</i>
<i>Antall confirmerte</i>	<i>3048</i>	<i>3162</i>	<i>3110</i>	<i>2803</i>

Måloppnåelse og vurdering av utviklingen

Gjennomsnittlig deltagelse er under landsgjennomsnittet er på 80 % i 2020 og dessverre ser vi en jevnt dalende oppslutning. Mange frimenigheter/forsamlinger har blant annet tilbud til konfirmantene i tillegg til Humanetisk forbund. Det er en større «konkurransen» nå om konfirmantene

med tanke på at det stadig er flere aktører på banen. Mye handler om relasjoner, vennskap og popularitet i årskullet. Det gjør at utviklingen ofte svinger fra år til år i de ulike lokalmenigheter.

Et fellestrekk for de menigheter som har stabil høy oppslutning er blant annet ett eller flere kontinuerlige tiltak for ungdom som skaper gode miljøer og tilhørighet.

Etter at pandemien slo inn har menigheter brukt Sjømannskirkens Nettconfirmant.no og IKO sin nettressurs Delta. I tillegg har mange benyttet sosiale medier for kontakt med type spørsmål – svar, deling av filmer og vedlegg. Enkelte har utvidet til egen nettundervisning. For noen har pandemien ført til at de er blitt mindre kjent med confirmantene pga færre fysiske treff, andre har funnet alternative møtepunkter ute i det fri og har hatt ulike vandringer. Samtalegudstjenester og presentasjonsgudstjenester er blitt utsatt. Confirmantleirer er blitt avlyst.

- Rambøll 12.mars – 15.juni: 40 % (31 sokn) har hatt digital confirmantundervisning.
- Rambøll 16.juni – 31.desember: 23 % (19 sokn) har hatt digital confirmantundervisning.

Tiltak

- Biskopens møte med de undervisningsansatte med confirmasjon som hovedtema og «Ønsket og elsket» fra Telemark som inspirasjonskilde til andre prostier.
- Fortsette å gjøre våre confirmanttilbud så attraktive som mulig for våre medlemmer
- Oppmuntre menighetene til å satse på ukes-leir (for eksempel i samarbeid med Hekta/Krik/Skjærgårds m.fl.).
- Møte ungdommene og de foresatte med god, tydelig og forutsigbar kommunikasjon, og synliggjøre våre confirmantopplegg på nettet.
- Fokuserer på confirmasjonsundervisningen i strategiske samtaler med proster, prester og ansvarlige for undervisningen.
- Stimulere til utarbeidelse av nye confirmasjonsmateriell
- Promotering av Sjømannskirkens Nettconfirmant.no og Iko sin nettressurs Delta

B 3.1 Vekst i antall deltakere på konserter og kulturarrangementer

Måloppnåelse og vurdering av utviklingen

Den vekst i antall konserter og kulturarrangementer som Agder og Telemark bispedømme hadde i 2019 har stanset opp som følge av pandemien, og følelig også virket inn på antall deltakere på konserter og kulturarrangementer i 2020, der vi ser en markant nedgang. Men tar man også med tallene fra firmaet Rambølls kartlegging over deltakere på digitale aktiviteter og arrangementer, rapport I og II i 2020, vil det samlede antall deltakere på konserter og kulturarrangementer likevel være merkbart høyere i Agder og Telemark bispedømme i 2020, enn det var i 2019. Tallmaterialet fra Rambøll er ikke fullstendig, men det speiler en viktig utvikling innen digitale produksjoner og antallet av disse. Det er gledelig å se det store tilfang av digitale produksjoner innen konserter og kulturarrangementer, der de fleste opptak er gjort inne i kirkerommet. Slik har også kirkens iboende estetiske kvaliteter som arkitektur, kunst og utsmykning fått en bred formidling. Samtidig har også en rekke nye arenaer for konserter og musikkinnslag funnet sted, og menighetene rapporterer om blant annet sangandakt foran sykehjem, og innspilling av salmer foran høytidene. Det er grunn til å notere at kirkens konserter og kulturarrangementer har nådd et bredere publikum gjennom det store tilfang

av digitale produksjoner. Kristiansand domkirke viste Håkon Gullvågs utstilling «Den bibelske syklus» og arrangerte temakvelder i tilknytning til utstillingen. Tallet for antall frivillige medarbeidere har naturlig gått ned som følge av færre tiltak på kulturfeltet grunnet pandemien, likevel viser 1399 frivillige i 2020 en god oppslutning, mot 2050 frivillige i 2019, da også tiltakene var dobbelt så mange.

Tiltak

Det arbeides målrettet med rådgivning rundt støtteordninger både på kulturfeltet generelt og på kirkemusikkfeltet. Regjeringens kompensasjonsordninger for tapte inntekter ved konserter og arrangementer har vært formidlet grundig til fellestråd og menighetsråd og med råd om søknadsveiledning ved bispedømmekontoret.

Antall konserter og kulturarrangement

Antall konserter og kulturarrangement		Antall deltakere på konserter og kulturarrangement		Rambøll I (15.3-15.6) Deltakere på 104 digitale aktiviteter 2020	Rambøll II (16.6-31.12) Deltakere på 210 digitale aktiviteter 2020
2019	2020	2019	2020		
1 315	763	159 418	35 871	37 024	163 651

B 3.2 Flere åpne kirker

Måloppnåelse og vurdering av utviklingen

Der er gledelig å se vekst i antall åpne kirker. Det har vært arbeidet med å stimulere til og holde kirkene åpne spesielt under Allehelgensdag, og flere kirker holder derfor minnegudstjeneste søndagen, og er åpne både lørdag og søndag. Samtidig ser man økt fokus på veikirker. Flere menigheter arrangerer konserter og konsertserier om sommeren og holder åpne kirker som del av begrepet sommerkirker. En rekke menigheter holder kirkene åpne som ledd i formidlingen mot turisme, og flere legger til rette for formidlingen av kunsten, utsmykningen og arkitekturen med faste åpningstider med omvisere og formidlere. Kirkene har hovedsakelig sine åpne perioder sommer og høst, og et trekk ved utviklingen i 2020 er at antall dager med åpen kirke er omtrent lik 2019, selv om altså antallet kirker som har vært åpne i 2020 er så og si dobbelt så mange som i 2019. Det er naturlig å se antall dager med åpen kirke i sammenheng med tidvise nedstengninger og lukking av kirker gjennom året som følge av pandemien.

Tiltak

Det arbeides videre med å stimulere til og holde kirkene åpne, spesielt ved Allehelgensdag og ved pilegrimsvandringer, og som veikirker og sommerkirker. Bispedømmekontoret viderefremidler ressursmaterieell fra Kirkerådet til menighetene for markering av Allehelgensdag.

Antall sokn med åpen kirke		Totalt antall dager med åpen kirke	
2019	2020	2019	2020
37	1 382	75	1 242

B 4.1.1 Flere menigheter med diakonal betjening

<i>Agder og Telemark</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
<i>Diakonal betjening</i>	68,7 %	73 %	73 %
<i>Plan for diakoni</i>	83 sokn	84 sokn	84 sokn

Annerledesåret 2020

«Menneskemøter skapar von. Relasjonar er grunnlaget i diakonien, og då er det diakonale grasrotarbeidet gjennom samtaler og oppfølging viktig. Annleisåret 2020 har smitteklokt ført til mange fleire telefon – og ute-samtaler.» Slik oppsummerer Eilev Erikstein, prostidiakon i Vest-Telemark, hvordan Covid-19 har preget det diakonale arbeidet dette året.

Ifølge Rambøll- rapporten, som omhandler perioden mars – juni, har 49% av de som svarte gjennomført tilpassede sjelesorgsamtaler som ute-samtaler, avstandssamtaler etc. Dette utgjør totalt 1277 digitale sjelesorgssamtaler og 967 fysiske samtaler. 23% har gitt tilbud til de som fikk en vanskeligere livssituasjon pga. Covid-19, noe som utgjør 36 digitale aktiviteter og 74 fysiske aktiviteter. Av dette kan vi fastslå at de som har hatt sin tjeneste innen det diakonale arbeidet i våre menigheter, har vist stor evne til omstilling og tilpasning til en ekstraordinær og krevende situasjon bl.a. gjennom bruk av digitale hjelpemidler for å nå ut til folket.

Måloppnåelse og vurdering av utviklingen

Vi ser stabile tall både for diakonal betjening og tidligere resultatmål om antall sokn med lokal plan for diakoni. Dette ser vi i sammenheng med arbeid lokalt, regionalt og nasjonalt. Lokalt arbeider menighetene godt og strategisk med diakonale tiltak. Dette arbeidet støttes av prost, fellesrådslinje og rådgiver på bispedømmekontoret.

I tillegg har Agder og Telemark, som de andre bispedømmene, fått tildelt friske midler til diakonal satsing i 2020. Dette resulterte i 1,5 nye årsverk med diakon delfinansiert av bispedømmet (Randesund 100% og Gjerpen 50%). Randesund menighet har tidligere egenfinansiert sin stilling, mens stillingen i Gjerpen var ny. Det er pr. dags dato 39 personer ansatt i diakon- og diakoniarbeiderstillinger i bispedømmet. Agder og Telemark bispedømmeråd tildelte kr. 655.000.- av restmidler diakoni til konfirmant- og lederprogrammet «Ønsket og Elsket».

Tiltak

- Benytte nye, friske midler til å øke tilstedeværelsen av diakonal betjening i soknene.
- Kontinuerlig, nær kontakt med fellesråd og menigheter for å beholde allerede eksisterende diakonale tillinger.
- Stimulere enda flere menigheter til å arbeide med lokal plan for diakoni og til å etablere aktive diakoniutvalg.

B 4.1.2 Inkluderende kirkeliv

Arbeidet med Inkluderende kirkeliv/HEL-arbeidet er i bispedømmet nedfelt i en egen strategiplan for årene 2018-2022. Denne ble vedtatt av bispedømmerådet 2.mai 2018. Planen har ti strategiske

punkter som gir retning for arbeidet. Den grunnleggende visjonen for arbeidet «er en inkluderende kirke med tilhørighet og delaktighet for alle».

HEL 2019/HEL 2022

Året begynte med en offensiv plan om å ta utfordringene på alvor og se nærmere på hvordan visjonene som tilhørighet for alle kan bli en tydeligere virkelighet i menighetene. Flere av arrangementene og prosessene her har blitt forsinket av koronasituasjonen. Vi ser imidlertid at flere menigheter tenker mere offensive tanker om hvordan mennesker med ulike funksjonshindringer og utviklingshemming kan få være bidragsyttere og ha sin tjeneste i det lokale menighetsarbeidet. Dette er et vitnesbyrd om Guds rike her i vår verden. I løpet av året er det fattet vedtak om at også neste HEL-konferanse skal arrangeres av Agder- og Telemark bispedømme i samarbeid med kirkerådet. Dato er sett til 22.-24.mars 2022.

Koronasituasjonen

Koronasituasjonen har gjort 2020 til et svært krevende år for mennesker med ulike funksjonsnedsettelse. Dette har ført til stor isolasjon og ensomhet og at kirkens fellesskap bare i perioder av året har hatt mulighet til å møtes. Midt i dette har fellesskapene utvist stor kreativitet. Bofellesskap og hjem har vært besøkt. Kontakt mellom bofellesskapene og kirken er blitt styrket flere steder og ledere i arbeidet har ut fra de gitte forutsetninger vært kreative. Det har vært laget hilsener, gitt koselige små gaver og laget ulike formingsoppgaver som har vært brakt hvem til deltagerne i våre tilrettelagte fellesskap. Dette har styrket arbeidet og ført til at personalet i boliger og lignende har blitt mere oppmerksomme på kirkens arbeid. Her er vi helt avhengige av våre frivillige medarbeidere. En annen positiv utvikling i år har vært at frivillige og ansatte ledere har møttes digitalt for å drøfte arbeidet. Dette har ført til flere ledersamlinger enn vanlig.

Noen utviklingstrender

Antallet tilrettelagte fellesskap (ca. 30) er stabilt. Gruppene har jevnt over engasjerte ledere. Utfordringen er rekrutering og kontakten med yngre mennesker med funksjonshemming. Flere av tiltakene foregår i samarbeid mellom to eller flere menigheter.

Antallet menigheter som arrangerer HEL-gudstjenester er økende og slike gudstjenester arrangeres oftere. Dette oppleves som en berikelse og vitalisering av gudstjenestearbeidet.

Målet i strategiplanen om å ha tilbud om tilrettelagt konfirmasjon i smågrupper i alle prostier er enda ikke oppfylt, men flere nye steder er slike tilbud nå etablert.

Arbeidet med å legge til rette for trosutøvelse for mennesker som er under offentlig omsorg går videre, men de store endringene har ikke skjedd dette året.

Fellestiltak

Camp UNIK, som er en leir kreativ sommerfestival/leir for mennesker med funksjonsnedsettelse måtte avlyses. Skjærgårds UNIK som er en tilrettelagt dag på Skjærgårds ble avlyst. I samarbeid med Skjærgårds LIVE har vi fått midler via LNU til et kulturelt program for dans, sang og musikk, forming og konserter i menighetene. Her har det kun vært mulig å gjennomføre en konsertturne med Tore Thomassen. Vi har også fått midler til å utvikle en festival for trosopplæring kalt UNIK 24 som skulle vært i Grimstad høsten 2020. Alt arbeidet forsetter når det igjen blir mulig å samles.

B 4.2 Flere menigheter tilbyr fellesskap til nye i Norge

I 2020 oppgav 36 menigheter at de har egne tilbud i forbindelse med integreringsarbeid, mot 38 i 2019. Dette arbeidet skjer flere av stedene i bispedømmet i nært samarbeid med KIA Sør.

Tiltak

For å styrke kristne fellesskap for nye i Norge generelt og i regi av lokalmenigheter, er det et sentralt tiltak å vedlikeholde og styrke det gode samarbeidet med KIA. Agder og Telemark bispedømme er en av flere medlemsorganisasjoner i KIA Sør. Bispedømmet er representert i regionrådet for KIA Sør ved misjons- og diakonirådgiver.

I 2019 ble det etablert en ressursgruppe bestående av representanter fra KIA, NMS migrasjon og Agder og Telemark bispedømme ved misjonsrådgiver. Gruppen fikk i 2020 navnet «Menighet Med Mangfold»- MMM. Formålet er å organisere og gjennomføre minst to inspirasjonssamlinger i løpet av året, med vekt på et faglig innhold, for nøkkelpersoner som er engasjert i inkluderingsarbeidet på menighetsplan. Det ble i løpet av 2020 gjennomført 1 samling for menigheter i Domprostiet, Vest-Nedenes, Arendal og Otredal prostier med Toleranse som tema. En samling ble avlyst på grunn av Covid-19.

B 4.3 Arbeid med religionsdialog styrkes

Måloppnåelse og vurdering av situasjonen

I Agder og Telemark bispedømme har det i lang tid vært et godt og nært samarbeid med STL. Det er etablerte fora der viktige samtaler mellom ulike religioner og livssyn forekommer: STL Aust-Agder, Kristiansand FTL og STL Grenland. Disse samarbeidsrådene er etter vårt syn relevant for arbeidet med religionsdialog tross forskjellene mellom STL/FTL og kirkelige dialogsentre.

I sin årsrapport skriver Domprosten: «FTL fremmer relasjonsbygging og har vist seg særlig viktige i store negative hendelser» Han viser da særlig til hendelsen med koranbrenningen i november 2019, som førte til en rekke samtaler og møter også i 2020. Det har i løpet av 2020 blitt gjennomført arrangementer blant annet om Livssynsrasisme. I tillegg var kirken sterkt representert på kommunens hovedarrangement i februar under uka «En by for alle.» Dette har vist at dialogarbeidet som Den norske kirke har vært en del av gjennom bl.a. Forum for Tro og livssyn, er svært viktig .

I Agder og Telemark bispedømme finnes det ikke et eget kirkelig dialogsenter.

Tiltak

- Fortsette å prioritere de allerede eksisterende foraene for samarbeid og kontakt med ulike religioner og livssyn lokalt.
- Etterspørre og støtte lokale initiativ der religionsdialog er tema.
- Inntil bispedømmet eventuelt får et eget kirkelig dialogsenter, hente inn nødvendig kunnskap og ekspertise fra allerede eksisterende dialogsentre.

B 4.4. Kirkens digitale nærvær øker

Måloppnåelse og vurdering av situasjonen

Året 2020 har på grunn av korona-pandemien vært et spesielt år når det gjelder kirkens digitale nærvær. Da aktiviteten i kirkene ble sterkt begrenset fra mars 2020, økte den digitale innsatsen sterkt, spesielt i første halvår. Konsulentfirmaet Rambølls undersøkelser viser at rundt halvparten av bispedømmets menigheter publiserte og strømmet gudstjenester, andakter og musikkinnslag i digitale medier. Det ble gjort en spesiell innsats for å ha et godt digitalt tilbud i påska, i sommerferien og i jula. Den digitale produksjonen har blitt koordinert på prostinivå.

Det er relevant å inkludere bruk av kirkens digitale gudstjenestetilbud når man skal måle gudstjenestetilbudet i året som gikk. Når vi gjør det, ser vi at nedgangen i gudstjenestebesøk delvis er kompensert av de digitale tilbudene.

Av sosiale medier er Facebook klart mest brukt (98 % av de som har svart i andre halvår), deretter kommer YouTube og Instagram. De aller fleste menighetene som har svart, bruker også egne nettsider. Mange menigheter har også hatt konfirmantundervisning, samtaler med enkeltpersoner og møter på digitale plattformer (43 prosent av de som har svart i andre halvår).

Menighetene rapporterer i Rambøll at samlet antall facebook «likere» har økt med 23 % i 2020.

Biskopens facebook-side ble etablert i 2017 og ved utgangen av 2020 hadde den 1480 følgere, en økning på 350 følgere fra året før.

Tiltak:

- Vurdere å opprette instagram-konto i bispedømmet der utvalgte kirkelige medarbeidere kan dele bilder fra sin jobbhverdag i kirken
- Vurdere å styrke kommunikasjonsarbeidet ved bispedømmekontoret ved økte stillingsressurser, spesielt rettet mot digital aktivitet

B 4.5 Kirken er synlig på flere arenaer i det offentlige rom

Kirken har i 2020 vært synlig i det offentlige rom på nye måter. Ikke minst har kirkens evne til å være nytenkende gjort at man har fått oppmerksomhet. Økt digitalt nærvær, drive-in gudstjenester, utendørsarrangementer osv har gjort at kirken har vært synlig lokalt og regionalt. Fokuset kirken har fått gjennom dette har også vist at kirken har vært – og er – viktig for folk.

Biskopen har fått gjennomført tre visitaser, to før pandemien, og en under pandemien. Da har kirken på en god måte markert seg i lokalmiljøet, både i møte med menighet, det offentlige og næringslivet. Dette har som regel blitt ledsaget av positiv mediedekning.

Agder og Telemark bispedømme har de senere årene vært deltakere sammen med kirkerådet under Arendalsuka. Dette var planlagt også i 2020, men måtte naturlig nok utgå pga korona. Nå jobbes det frem mot deltakelse i 2021.

B 4.6 Samarbeid Kirke - skole styrkes

<i>Agder og Telemark bispedømme</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Barnehagebesøk i kirke	401	411	167
Skolebesøk i kirke	453	440	218
Besøk i barnehage	146	145	70
Besøk på skole	245	239	145
Barnehagegudstjeneste	69	76	52
Skolegudstjenester	278	290	75
<i>Totalt</i>	<i>1 592</i>	<i>1 601</i>	<i>727</i>

Det har tross mye nedstengninger vært mulig å gjennomføre noen aktiviteter innen Skole-kirke samarbeidet. Mange menigheter i Agder og Telemark har tradisjonelt hatt skolegudstjenester før jul, noe som ikke var mulig i 2020. Dette var et felt i vår kirke hvor det ikke var aktuelt å utvikle digitale løsninger.

Mye ressursmaterieil til Kirke skole samarbeid ble utarbeidet i 2019

Tiltak:

Vi håper at det vil være mulig å komme tilbake til mye av den aktiviteten som var før pandemien, men det blir spennende å se om gamle tradisjoner brytes.

B 4.7 Misjon. Antall misjonsavtaler, møtepunkt med organisasjonsliv etc

Flere menigheter er engasjert for misjon

Antall menigheter med inngått misjonsavtale

<i>Agder og Telemark</i>	<i>Antall sokn</i>	<i>Avtaler 2017</i>	<i>Avtaler 2018</i>	<i>Avtaler 2019</i>	<i>Avtaler 2020</i>
	115	141	139	139	127

Endring i antall avtaler fra de foregående år skyldes i hovedsak tre forhold: 1) reduksjon i såkalte private avtaler (avtaler med organisasjoner utenfor SMM), 2) sen-/ ettervirkning som følge av sammenslåing av sokn, 3) færre menigheter med mere enn én avtale. Flere av avtalene som har opphørt har vært i kategorien sovende/ inaktive avtaler. Agder og Telemark bispedømme scorer fremdeles høyt på misjon, der samtlige menigheter har én eller flere avtaler. I alt 13 menigheter har avtale med organisasjoner utenfor SMM, en nedgang på i alt 5 fra 2019.

I 2020 overførte menighetene gjennom misjonsavtalene totalt kr. 2 420 605 til SMM-organisasjonene. Dette er en nedgang på 791 573 fra fjoråret. Når vi så inkluderer beløpet fra aksjonen «Sammen som kirke i hele verden» fra menigheter i vårt bispedømme, gir dette en totalsum på 3 415 298, noe som totalt betyr en oppgang på vel kr. 200 000 fra rekordåret 2019.

Koronapandemien fikk betydelige økonomiske konsekvenser for misjonsorganisasjonene. Dette medførte bl.a. permitteringer av ansatte i Norge. Målet var å skåne utarbeidet i størst mulig grad. Permitteringene fikk også konsekvenser for misjonsrådgiverstillingene i alle bispedømmene. SMM-organisasjonene varslet allerede i april at de på grunn av pandemiens konsekvenser ikke så seg i

stand til å innfri sine økonomiske forpliktelser til SMM-samarbeidet i 2020. Kirkerådet og Bispedømmerådene sa seg villige til å dekke utgiftene i 2020.

Aksjon «Sammen som kirke i hele verden»

For å bøte på noe av det inntektstapet organisasjonene opplevde, ble det tatt et initiativ til en innsamlingsaksjon kalt «Sammen som kirke i hele verden». Aksjonen rettet seg mot menighetene i bispedømmet og hadde som mål å styrke menighetens økonomiske bidrag gjennom misjonsavtalen. Slik skulle aksjonen være en solidaritetsaksjon for våre søsterkirker i de over førti land SMM- organisasjonene er tilstede med arbeid.

I løpet av de 6 ukene kampanjen varte fra pinse til St.Hans, samlet i alt 45 menigheter fra Agder og Telemark bispedømme inn kr 994 693.

Vurderinger og refleksjon

Det høye antall avtaler vitner om et aktivt misjonsengasjement i bispedømmet vårt. Utfordringen gjelder fortsatt å utnytte det store potensiale til vekst når det gjelder innsamlet beløp fra den enkelte menighet. Bildet er dog variert. Noen menigheter har et sterkt misjonsfokus, andre ikke.

Utfordringer og tiltak

Utfordringer og tiltak i framtiden vil i noen grad avhenge av SMM- evalueringen som startet i 2020 og som ventes avsluttet i 2021. Bispedømmerådet vedtok å videreføre aksjonen «Sammen som kirke i hele verden» også i 2021. Det ligger fortsatt en stor utfordring i å utnytte de muligheter avtalene gir for økt misjonsengasjement i alle menighetene i Agder og Telemark bispedømme. Særlig gjelder dette at misjon blir en integrert del av hele menighetens arbeid fra barn og unge og til de gamle. Misjon i trosopplæringen opprettholdes derfor som en prioritert oppgave i tiden framover.

B 5.1 Rekruttering til vigslede stillinger styrkes

Prestedekning

5 av 133 prester gikk av med pensjon i 2020. Like fullt har vi full prestedekning i hele bispedømmet. Det er grunn til takknemlighet for at vi fortsatt er forskånet for lange vakanser. Vi opplever at om søkergrunnlaget ikke alltid er stort, får vi tilsetninger som er gode. ...

Forn 2019 gikk kvinneandelen i presteskaper tilbake fra 30% til 28%. Det er gledelig å konstatere at andelen for 2020 er tilbake til 30%.

Agder og Telemark	Prester	Medl.	Medl og tilhørende	Medl. pr ¹ prest	Medl. og tilh pr prest
2018	126,4	319 172	330 471	2 525	2 614
2019	126,4	317 466	327 686	2 451	2 530
2020	129	315 943	325 160	2 449	2 520

Kilde: egen statistikk

¹ Tallene inneholder også spesialprester som for eksempel fengselsprester, studentprester

Nyopprettede fengselspreststillinger

Hele 4 fengselsprester startet opp, 2 i Froland fengsel, 1 i Mandal fengsel og en 50% i Evje kvinnefengsel. Det betyr at vi har 5 fengselsprester (4 årsverk) inkludert Skien fengsel.

Disse stillingene, samt stilling som studentprest er med i beregningsgrunnlaget i tabellen over. Det gir et noe feilaktig bilde av antall medlemmer og tilhørige pr prest.

Utlysning, tilsetting og rekruttering

Det ble lyst ut 22 stillinger, mot 31 året før. Fire stillinger ble utlyst for to ganger. Det ble gjennomført totalt 23 tilsettinger. Av disse var 9 kvinner. Hele 39 % av søkermassen var kvinner, andelen kvinnelige tilsatte var faktisk også 39%. Andelen tilsatte fra andre bispedømmer økte. Det samme gjelder de som kom fra annen kirkelig stilling og tjeneste fra stilling utenfor kirken, respektive en økning fra 3 til 6 og 1 til 5.

Rekrutteringsprosjekt

Bispedømmet har hatt eget rekrutteringsprosjekt med seniorrådgiver personal som ansvarlig sammen med kirkefagsjef og ungdomsrådgiver. To tiltak ble prioritert: teologistudenter som sommervikar og besøk til aktuelle skoler i bispedømmet. Det siste ble ikke gjennomført p.g.a. Korona. Samtidig er ungdomsrådgivers kontakt i menighetene viktig med tanke på rekruttering til studier. Bruk av sosiale medier er tatt mer bevisst i bruk ved utlysning av stillinger. Vi har ikke klare indikasjoner på at dette har hatt avgjørende betydning for søkertilgangen.

I likhet med kirkerådet har det vært en bevissthet om at rekruttering handler om rekruttering til utdanning og til tjeneste. Satsingen på ungdomsarbeid og prestenes bevisstgjøring på å utfordre til utdanning har vært viktig. Rekruttering til tjeneste har vært rettet mot studenter, ikke minst gjennom VTP/VTVT, særlig med tanke på stiftspraksis.

Alderssammensetning blant prestene

I bispedømmet som helhet er den største andel født i 1956. 10 prester, noe som utgjør 13,8% av totalen. Tilsvarende mange er født i 1972 (10). Det ansettes unge og nyutdannede prester, men også blant de som har lang ansiennitet, til dels med annen yrkesbakgrunn. Også gjennom VTP ser vi en tendens til at prester med annen bakgrunn og lang yrkeskarriere får kontakt med vårt bispedømme.

Aldersfordeling	39 år og yngre		40-49		50-59		60+		Totalt
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent	
2018									
Agder og Telemark	21	16 %	33	26 %	33	26 %	42	32 %	129
Totalt alle bdr.	199	16 %	296	24 %	357	29 %	371	30 %	1223
2019									
Agder og Telemark	23	18 %	34	26 %	35	27 %	37	29 %	129
Totalt alle bdr.	213	17 %	297	24 %	368	30 %	365	29 %	1243
2020									
Agder og Telemark	22	17 %	36	27 %	38	29 %	37	28 %	133
Totalt alle bdr.									

Samarbeid med studiesteder

Kontakten med teologistudiet ved Ansgar teologiske høgskole er styrket, men koronasituasjonen har medført at de fysiske møtepunktene ikke har blitt som planlagt. En teologistudent derfra er inne i VTP-systemet hos oss. Gjennom VTP/stiftspraksis er det en god dialog både med lærestedene og bispemøtet. Det ble dette året rekruttert hele 10 studenter til stiftspraksis i Agder og Telemark for 2021.

B 5.2 Flere engasjerer seg i frivillig tjeneste i kirken, inkludert givertjeneste prosjektet

Måloppnåelse og beskrivelse av utvikling

Naturlig nok har antallet frivillige gått ned fra 2019 til 2020. Nedgangen er totalt på 16% fra 2019 med ca. 12 000 frivillige og i 2020 var det 10 000. Det er nedgang i samtlige felt hvor det rapporteres, men minst er nedgangen for frivillige medarbeidere til gjennomføring og planlegging av gudstjenester. Her var nedgangen kun på 6,5 %. Dette kan skyldes behov for flere medarbeidere i forbindelse med registrering av besøkende for de fysiske gudstjenester man har avholdt og kanskje også behov for en del andre typer frivillige med digital innsikt i forbindelse mg gjennomføring av digitale gudstjenester.

Givertjenesteprojektet i Agder og Telemark ble utvidet til også å gjelde 2020, men ble annerledes enn forventet. Mange menigheter ble besøkt i begynnelsen av året og også noen tidlig høst, men mange avlyste besøk og endrede prioriteringer.

Agder og Telemark 2018 – 2020	2018	2019	2020	Endring fra 2019 -2020	Endring i %
Innsamlet offer og kollekt i kirken	19 460 465	20 361 342	12 245 347	-8 115 995	-39,9
Herav offer og kollekt til egen virksomhet	8 298 894	8 797 528	5 534 098	-3 263 430	-37,1
Menighetens givertjeneste	19 822 165	21 226 452	20 653 162	-573 290	-2,7
Herav givertjeneste til egen virksomhet	18 757 945	19 965 352	19 861 887	-103 465	-0,5
Innsamlet av menigheten ved ulike andre tiltak, gaver, bassarer o l	13 371 289	13 694 571	12 477 748	-1 216 823	-8,9
Herav innsamlet til egen virksomhet	10 212 546	10 424 948	7 833 409	-2 591 539	-24,9
<i>Sum innsamlet</i>	<i>52 653 919</i>	<i>55 282 365</i>	<i>45 376 257</i>	<i>-9 906 108</i>	<i>-17,9</i>

Totalt er det en markant nedgang i inntekten til menighetene, og det er særlig kollekt og offer i kirkene som er rammet av pandemien i 2020. Offer og kollekter for om lag 5 millioner kroner som normalt skulle gått til eksterne organisasjoner og lag er borte i dette året. Vi ser betydningen av en aktiv fast givertjeneste – de menighetene som før dette anderledesåret hadde etablert en solid fast givertjeneste som en grunnvoll i menighetens økonomi, greide seg godt gjennom året, mens de menigheten som er avhengig av kirkeofringer, basarer og andre inntektsbringende fysiske arrangementer som ble avlyst, har slitt økonomisk. Mange menigheter hadde digital innsamling til Fasteaksjonen og da gikk midlene direkte til Kirkens Nødhjelp og vises ikke her.

Bispedømmekontoret sendte ut en veileder til menigheten for å stimulere til bruk av Vippsnummer i digitale kanaler.

Tiltak:

Givertjenesteprojektet ble avsluttet ved utgangen av året og Bispedømmerådet får i 2021 en sluttrapport. Rådgiving om innsamling og givertjeneste fortsetter som en del av den alminnelige rådgiving ved bispedømmekontoret.

Ellers vil man følge opp Kirkerådets satsing på frivillighet etter vedtak i Kirkerådet januar 2021. Bispedømmerådet i Agder og Telemark har også ønsket at satsing på frivillighet blir en del av bispedømmets handlingsplan fremover.

B 5.3 Kirkelige medarbeidere trives i jobben

Samhandling og HMS

En faktor med tanke på trivsel er god samhandling mellom arbeidsgiverlinjene. Samhandling rundt HMS er formalisert i alle prostier og fungerer i all hovedsak veldig bra. Det har vært få krevende konflikter, og i tilfeller der tiltak har måttet settes inn har samhandling mellom personalavdeling, prost og fellesråd fungert bra. De fleste har funnet sin løsning og der hvor det fortsatt gjøres tiltak er det forventning om gode resultater.

Medarbeiderundersøkelsen 2019 viser at medarbeidere trives. 5 problemstillinger gir skår over 4,5 av 5 (handler om ytelse, opplevelse av meningsfull jobb, og god ledelse), og av de tilfellene på skår under 4 (handler mye om stabsfelleskapet) var ingen skår under 3,4. Samarbeidsklimaet får generelt en skår på 4,2 og må anses å være svært bra. Inntrykket er at både prestene og andre medarbeidere opplever å ha ledere som følger dem opp. Sykmeldingsprosenten som var for høy i 2018 har gått ned til akseptabelt nivå, og det er svært få eksempler på sykefravær knyttet til arbeidssituasjonen.

Den norske kirke har i 2020 en LHBT rapport om ansattes arbeidsmiljø. Bispedømmerådet vil følge den opp etter behandling i bispedømmerådet i 2021.

Arbeidsveiledning

Bispedømmet legger stor vekt på arbeidsveiledning. 52% av prestene har vært med i ABV-grupper, og det arbeides aktivt med å øke antallet fellesrådsansatte inn i tverrfaglige grupper. Det var ved slutten av året 13 kontinuerlige ABV-grupper, hvorav 9 er tverrfaglige. Rekruttering av fellesrådsansatte er styrket. Det ble opprettet egen veiledningsgruppe for fengselsprestene. Dette er viktig for et godt arbeidsmiljø.

Vi ønsker at prester som for en kort periode trenger individuell veiledning skal få det. Hovedengasjementet går like fullt på gruppene. Gruppeveiledning er forbyggende. Individuell veiledning kan være bra i krevende situasjoner. Totalt sett er veiledning avgjørende for en meningsfull tjeneste.

En av de faste veilederne gikk av med pensjon og en gikk over i annen tjeneste. Det positive var at det ble mulig å hente inn en pensjonist for å ta over fire grupper. Det er nå 3 prester og 2 diakoner som har veiledning som del av sin tjeneste, alle med 2 eller flere grupper.

Etter- og videreutdanning

Av større videreutdanningsprosjekter valgte Agder og telemark å prioritere kurset *Ledelse, roller og samspill i menighetene*. Alle prostiene var representert med til sammen 20 prester. 2 prester fullførte PKU, som de første på flere år. Utover dette har det vært enkelte individuelle studieprosjekt. Kostnader knyttet til de store prosjektene gir lite rom for andre kostnadskrevede prosjekt. Vi er glad for de som velger å ta PKU, men erkjenner at det «spiser» en stor andel av studiebudsjettet.

Fortsatt legges en stor andel av studiemidlene ut i prostiene. Slik gis det rom for mindre prosjekter og regionale samarbeidsprosjekter, for eksempel i form av studieturer.

B 5.4 Tilbud til unge i menigheten styrkes

Året 2020 har som de fleste andre år vært sterkt preget av korona pandemien og de tiltakene som er knyttet til dette. Tallene fra SSB må sees i lys av trosopplæringsrapporten da det i SSB sitt skjema spørres om «hadde menigheten tiltak for ungdom utover det som rapporteres i trosopplæringsplanen». Så en del av tallene må hentes der.

2020 har vært ett år preget av mange avlysninger og flere av tiltakene som ble satt for 2020 ble derfor ikke gjennomført. Vi fikk ikke gjennomført UT konferansen (ungdomstinget) selv om vi sto klar med deltagerrekord og flytting til Bibelskolen i Grimstad. Mange av ungdomsarbeidene måtte nærmest legges ned og flere av aktivitetene har fortsatt ikke kommet i gang.

Tallene som SSB presenterer er følgende:

Tilbud til unge 13-17 år, enkelttiltak og kontinuerlige

Kontinuerlige tilbud for 13-17 år, antall

2018	2019	2020	Endring	2018	2019	2020	Endring	2018	2019	2020	Endring
130	81	31	-61,73 %	65	73	14	-81 %	57	66	27	-59 %

Enkelttilbud for 13-17 år, antall

Lederkurs for unge 13-17 år, antall

Tilbud til unge voksne 18-30 år, enkelttiltak og kontinuerlige

Kontinuerlige tilbud for 18-30 år, antall

2018	2019	2020	Endring	2018	2019	2020	Endring	2018	2019	2020	Endring
31	37	38	2,70 %	21	16	6	-63 %	15	8	3	-63 %

Enkelttilbud for 18-30 år, antall

Lederkurs for 18-30 år, antall

Tallene viser en ventet nedgang i omtrent alt arbeid. Antall kontinuerlige tilbud for barn og unge i alderen 13-17 har gått ned 61%, enkelttilbud 81% nedgang og lederkurs er også nesten halvert. Den eneste veksten vi finner er kontinuerlige tilbud for unge voksne.

2020 har gitt oss ny kompetanse i ungdomsarbeid på det digitale. Flere ungdomsarbeid har tatt til digitale plattformer på ulike måter. Noen har sendt møter og gudstjenester live på facebook, reist rundt med kiosken på døra fra ungdomsarbeider, hatt gamingkvelder og egne servere til

ungdomsarbeid og mer. Mye av denne kompetansen tar man med seg inn i 2021 og håper på bedre tider for ungdomsarbeidet i Agder og Telemark bispedømme.

Ungdomsrådet fikk til å møtes fysisk en gang i mai og vi planlegger UT konferansen i oktober 2021.

Fokuset utover i 2020 har for flere blitt å sette fokus mot høsten 2021. Da ser flere for seg at vi kan starte opp ungdomsarbeid igjen og at flere av aktivitetene i menighetene kan starte opp igjen. Selv om tallene er negative hva gjelder utvikling, så er man klar over årsaken og det gjør det enklere for oss å bygge dette opp videre.

B 6.1 Oppslutning om kirkevalg opprettholdes

Det har ikke vært kirkevalg i 2020, men Agder og Telemark bispedømme 2019-2023, behandlet i møte 10 mars 2020 sak 31/20. «Kirkevalget 2019 – Evaluering».

Det ble fattet følgende vedtak:

Agder og Telemark bispedømmeråd tar den fremlagte evalueringsrapporten til orientering, men vil bemerke at det er betydelig forbedringspunkter ved neste kirkevalg, men vil bemerke at det er til dels betydelige forbedringspunkter ved neste kirkevalg:

- «Noen hovedkonklusjoner» arbeides videre med tanke på annet resultat ved
- neste valg.
- Informasjonen utad må være betydelig større og bedre ved neste valg.
- Plan for valget i 2023 legges frem for bispedømmerådet høsten 2022.

Det kan også nevnes at bispedømmekontoret deltok med innlegg om biskopens tilsyn på 5 kurs for kirkelige fellesråd i bispedømmet vinteren 2020. KA var arrangør av kursene.

B 6.2 Reduksjon i administrative kostnader

Året 2020 er første året med helårsvirkning av nyopprettet felles økonomienhet (FØ) i rDnk. Som en følge av dette ble oppgaver og bemanning overført fra bispedømmekontoret til ny felles enhet. Enkelte av de ansatte ble flyttet fra bispedømmet over til FØ. Samtidig ble bispedømmet trukket i økonomi som følge av omleggingen. Den justerte økonomien har ikke gått utover prestetjenesten.

De nasjonale samlede reduserte kostnadene til administrasjon ble omfordelt til diakonal satsning. Dette har blant annet bidratt til at man har kunnet etablere 3,5 nye årsverk som fengselsprester knyttet til nye Agder fengsel, med lokasjon i Froland, Mandal og Evje.

For øvrig viser regnskapet for 2020 en reduksjon i administrative kostnader knyttet til mindre reise og kursvirksomhet. Dette ansees å være en kortvarig reduksjon som følge av koronasituasjonen.

C Kort om Biskopens virksomhet

Det meste av organet Biskop sitt arbeid i 2020 er beskrevet andre steder i årsmelding. Her trekkes frem noen trekk som ikke er nevnt andre steder og som er knyttet opp til biskopen som person.

Endringer i programmet og målsettinger

Etter 12. mars endret det utadrettede programmet seg dramatisk. Enkelte arrangementer og tilstelninger kunne fortsatt la seg gjennomføre som for eksempel vigslinger av kirkelige medarbeidere, kirkejubileum (i et lite sogn), en visitas og protestfestivalen. Men svært mange arrangementer ble avlyst på grunn av begrensningene. Det ble derfor mange digitale produksjoner hvor biskop deltok. I tillegg valgte biskop å skrive flere kronikker i region og lokalavisene i løpet av året. Biskopens og bispedømmets satsningsområder som «Gudstjenesten i hundre» ble vanskelig å gjennomføre og krevende å rapportere på i 2020. Mange møter ble avlyst, samtidig oppstod det en rekke nye digitale møter. Møter som har gitt oss verdifull erfaring om alle mulighetene som ligger i det digitale, men også om begrensningene.

Besøk i prostiene

På grunn av endringene i visitasprogrammet valgte biskop å utøve sitt tilsyn ved fysisk å besøke alle prostiene i løpet av høsten sammen med stiftsdirektøren. Her møtte rådslederne (MR og FR), prost, sogneprestene, kirkeverge og eventuelt daglig ledere. Hensynet til smittevernet gjorde at man måtte begrense oss til disse personene. De store prostiene ble delt i to møter. Programmet bestod i en samtale om hvordan det har vært å være kirke i denne tiden og hvordan man ser på fremtiden. Til slutt hadde biskop et lite fremblikk i håpets tegn. Møtene gav nyttige tilbakemeldinger som vitner om en kirke som ikke innstilte, men omstilte for å stille opp. Samtidig kom det også ærlige tilbakemeldinger om at det hadde vært krevende å være leder i denne tiden. Mange har strukket seg langt og gjort ting de ikke kunne fra før, og brukt mer krefter og tid på å gjennomføre vanlige oppdrag. Tilbakemeldingene på samlingene har vært gode og gitt nyttig erfaring for både ledelsen av prestatjenesten og utøvelsen av tilsynet. De viste også at vi har mer å gå på i kirken når det gjelder å møtes utenfor lokalmenighetens grenser. Flere rådsledere ga uttrykk for at de savnet slike samlinger.

Samarbeidsrelasjoner Kirkeverger og fagforeninger

Pandemien gjorde at bispedømmekontoret innledet et enda nærmere og hyppigere samarbeid med kirkevergelaget og fagforeningene. Dette samarbeidet har vært nyttig. I forståelse med kirkevergelaget og fagforeningene har biskop sendt ut flere brev til ansatte og rådene for å klargjøre forventinger til aktivitet og for å skape mest mulig forutsigbarhet for det lokale menighetslivet. Noen av brevene er også sendt ut sammen med kirkevergelagets leder. Bispedømmekontoret har ikke hatt som oppgave å tolke smittevernveilederne som er utarbeidet sentralt. Sett fra biskopens side har det gode arbeidet som kirken sentralt har gjort under pandemien, vært viktig for utøvelse av tilsynet.

Sammen som kirke i verden og givertjenesteprojektet

Pandemien har vist hvor sårbare den delen av menighetenes økonomi som baserer seg på kollekter og inntektsbringende arrangementer er når det gis strenge begrensninger på muligheten til å samles. Derfor startet man prosjektet «Sammen som kirke i hele verden.». Målet var å skape en metodikk for å hjelpe menighetene til å samle inn penger til de vedtatte SMM-prosjektene. Det økonomiske resultatet var gledelig og tilbakemeldingene gode. Det pågående prosjektet for å øke giverinntektene til menighetene lot seg ikke fullføre i alle menighetene (temagudstjenester mm), men pandemien har vist at regelmessig givertjeneste er den mest robuste formen for innsamling.

IV Styring og kontroll i virksomheten

A HMS/Arbeidsmiljø

Det drives fortsatt et proaktivt HMS-arbeid i bispedømmet. Prestenes lokale verneombud tar vernearbeidet seriøst, i samvirke med prost, og vernetjenesten i fellesrådsområdet. Koronasituasjonen har vist hvor viktig vernetjenesten er. Det har vært møter med tilbakemelding til hovedverneombud og personalavdeling.

Medarbeiderundersøkelsen for 2019 (Rambøll) ble grundig fulgt opp i de enkelte prostier, i kontaktmøter og i møte med verneombud. Prostene laget handlingsplaner med tanke på områder for forbedring.

Sykefravær

Sykefravær	2018			2019			2020		
	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn
Agder og Telemark	6,9 %	9,6 %	5,8 %	4,8 %	9,5 %	3,1 %	5,4 %	9,1 %	3,9 %
Gjennomsnitt alle BDR	5,4 %	7,5 %	4,2 %	4,8 %	6,8 %	3,7 %	5,3 %	7,0 %	4,2 %

Sykefraværet var urovekkende høyt i 2018. I 2019 var det en klar bedring, med et gjennomsnitt på linje med totalen for rDNK. Prostene og verneombudene fulgte dette videre opp i 2020. At sykefraværet har økt noe for 2020 skyldes i vesentlig grad langtidssykemeldinger. Sykefraværet blant kvinner er på et altfor høyt nivå. Det er vanskelig å kartlegge i hvor stor grad sykefravær er relatert til arbeidssituasjonen, men vi antar at innsatsen som har blitt gjort gjennom året har hatt betydning for at sykefraværet er gått betydelig ned.

B Likestilling

	Utlyste stillinger	Antall søknader	Herav kvinner	Kvinneandel	Antall tilsetninger	Herav kvinner	Kvinneandel
Agder og Telemark 2019	31	133	49	37%	21	5	24%
Agder og Telemark 2020	22	90	35	39%	23	9	39%

Det ble i 2019 ansatt forholdsvis færre kvinner i prestestillinger enn de siste årene. Dette snudde i 2020. Av 23 nytilsatte var 9 kvinner, som utgjør 39%. Det ble for første gang også ansatt kvinne i lederstilling i administrasjonen. Det har ikke vært nyansettelser prost, så forholdet her er som forrige år 3 kvinner og 6 menn.

Andelen kvinner i faste prestestillinger økte fra 28% til 30%, som er samme nivå som i 2018.

Andelen kvinner i faste stillinger	2017	2018	2019	2020
Agder og Telemark	28 %	30 %	28 %	30 %
Gjennomsnitt alle BDR	33 %	34 %	36 %	36 %

Andelen kvinner i stilling som prost og biskop	2019				2020			
	Kvinner	Menn	Total	Kvinneandel	Kvinner	Menn	Total	Kvinneandel
Agder og Telemark	3	7	10	30 %	3	7	10	30 %

Vurdering

Andelen tilsatte kvinner har gått opp. Det er hele tiden bevissthet om at kvinner skal prioriteres ved likhet. Den viktigste årsaken til endring fra forrige år er at det har vært flere kvinnelige søkere til de enkelte stillinger.

C Vurdering av mislighetsrisiko

Bispedømmerådet har ved hjelp av en stram økonomistyring i 2020 unngått å redusere antall prestestillinger. I 2016 ble det redusert med 6,2 stillinger, og i 2017 ble det redusert ytterligere med 2,0 stillinger. I tillegg til månedlig økonomirapportering har det vært tett oppfølging av vikarbruk ved sykdom og vakanser. Videre er det fokus på av gudstjenesteforordning i enkelte prostier, for derved å komme i takt med behov og tilgjengelige ressurser.

Det er ikke avdekket vesentlige avvik, og mindre feil/mangler er løpende korrigeret. Fra sommeren 2019 ble stillingene ved kontoret knyttet til økonomi overført til ny felles økonomienhet i rDnk.

Fra 01.01.2017 er det økonomiregelverk og internkontrollforskrifter m.v. for Den norske kirke som har vært gjeldende. Det er ved utgangen av 2020 ikke avdekket styringssvikt eller mangler som bør kommenteres særskilt.

V Vurdering av fremtidsutsikter

I medlemsundersøkelsen for 2020 sier 84% av medlemmene at de har besøkt Den norske kirke i løpet av de siste 12 månedene. Dette inkluderer også digitale «besøk» og besøk på gravplasser. Selv om dette er en liten nedgang fra 2019 (87%) så viser dette at man på tross av nedstengninger og ikke minst begrensningen i begravelser og bisettelser, at man har nådd langt ut med kirkens digitale satsing. I 2019 rapporten skrev vi om en planlagt satsing i vårt bispedømme på «kirken på nett» vinteren/våren 2020. Ingen tvil om at det ble en kjempe satsing og et engasjement og meget bratt læringskurve som gir oss mye kunnskap for fremtiden.

82% av medlemmene i Agder og Telemark bispedømme vil ifølge medlemsundersøkelsen døpt barnet dersom de fikk barn nå, i 2019 sa 75 % ja til dette. Det er mest markant økning i den gruppen som defineres som rød gruppe (Avvisende til tro, besøker sjelden eller aldri kirken). Her steg det fra 43 til 57 prosent som svarer Ja. Dette viser oss at det blir viktig med en fortsatt satsing på dåp i vårt bispedømme, kanskje særlig med koronakrisen forhåpentligvis snart bak oss. Det synes totalt sett at det er en større positivitet i forhold til kirkelige handlinger blant medlemmene i 2020 enn i 2019.

Hvordan vi skal satse videre på dåp basert på erfaringer under pandemien må evalueres. Ingen tvil om at spesielle dåpsgudstjenester, med fokus kun på det ene barnet er oppfattet som noe positivt. Kan vi ta lærdommer herfra, samtidig som vi ønsker å kunne ha mulighet til å ta imot dåpsbarna i menigheten?

I medlemsundersøkelsen viser det seg også at klart flere er positive enn negative til å få informasjon om ulike arrangement, selv om de fleste er nøytrale til dette. Det viser likevel en stor mulighet til å nå ut til flere mennesker gjennom god kommunikasjon, et område som det bør satses videre på.

I årene som kommer blir det nødvendig og viktig for menigheten i Agder og Telemark bispedømme å fortsette den positive trenden med å ta medlemmene og de frivillige medarbeiderne på alvor. Viktig at de frivillige stimuleres til å bruke sine evner og anlegg til beste for felleskapet. Koronaåret 2020 har også vist at de menighetene som hadde en robust givertjeneste står seg best økonomisk når krisen rammet.

VI - Årsregnskap

Ledelseskomentare til årsregnskapet 2020

Innledning

Agder og Telemark bispedømme er en del av rettssubjektet Den norske kirke og dekker Agder fylke, samt Telemark, nå del av Vestfold og Telemark fylke.

Kirkerådets tildeling til Agder og Telemark bispedømmeråd skal sikre en lokal forankret folkekirke i alle sokn, og sørge for tilstrekkelig prestatetjeneste slik at gudstjenester og kirkelige handlinger avholdes., dømte får trosopplæring og at det åndelige liv vekkes og styrkes i menighetene.

Det totale driftsbudsjettet for Agder og Telemark bispedømme i 2020 var på kr. 167.686.000.- Av dette utgjorde driftsbudsjettet kr. 121.928.000.- og tilskuddsbudsjettet kr. 45.758.000.-

Driftsregnskapet

Driftsinntektene var kr. 875.000.- lavere enn budsjettet. Dette skyldes blant annet bortfall i refusjon fra SMM organisasjonene, samt reduksjon i noen av de andre samarbeidsstillingene.

Lønnsutgiftene er ca. 2,1 mill lavere enn budsjettet. Dette skyldes iblant annet mindre bruk av vikarer ved sykefravær i administrasjonen grunnet koronasituasjonen, samt noe senere oppstart i nye stillinger nytt til fengselspresttjenesten enn det som var tatt høyde for i budsjettet.

Øvrige driftskostnader er ca. 2, 7 mill lavere enn budsjettet. Dette skyldes i all hovedsak reduserte kostnader til reise og møtevirkosomhet på grunn av koronasituasjonen.

Bispedømmerådet har gjennom året styrt mot et positivt driftsresultat i 2020 når det ble klart at dette var mulig. Dette med bakgrunn i at Agder og Telemark har gått akkurat i balanse de siste årene, og dermed ikke har noe bufferfond opparbeidet. Det har fra bispedømmerådets side vært ønskelig å benytte denne muligheten til å opparbeide slikt fond for å kunne stå bedre rustet til svingninger i kommende år. Deler av overskuddet (kr. 900.000.-) er også forutsatt benyttet i driftsbudsjettet for 2021 for å dekke opp for det vedtatte nedtrekket i tilskuddet til menighetsprestetjenesten som følge av ny fordelingsnøkkel. Det gir noe bedre tid til å tilpasse driften til den nye lavere rammen.

Tilskudd

Med unntak av kr. 92.000.- av trosopplæringsmidlene er alle tilskuddsmidlene tildelt i 2020 benyttet.

Regnskapet for Agder og Telemark bispedømmeråd inngår i det samlede regnskapet for rettssubjektet Den norske kirke, og revideres av eksternt revisjonsfirma.

Oppsummert mener ledelsen at det er grunn til å være godt fornøyd med økonomistyringen i 2020.

Kristiansand, 2. mars 2021

Kai Steffen Østensen
Leder Agder og Telemark bispedømmeråd

Aslak Wegge
Stiftsdirektør

Regnskapsrapportering

Budsjettgruppe 1A

Agder og Telemark bispedømmeråd mottok i 2020 en samlet tildeling på kr 167 686 000 fra Kirkerådet. Driftstildelingen for 2020 var på kr 121 928 000.

Agder og Telemark bispedømmeråd har et mindreforbruk på drift ved utgangen av 2020 på kr 4 023 000. Dette utgjør 3,3 % av tildelingen.

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Budsjettgruppe 1A - Driftsregnskapet	31.12.2020	31.12.2020	
Inntekter	-1 811	-2 686	-875
Tilskudd/varekjøp	-	-	-
Lønnskostnader	110 567	112 708	2 141
Andre driftskostn	9 149	11 906	2 757
Sum budsjettgruppe 1A	117 905	121 928	4 023

Budsjettgruppe 1B og andre tilskudd

Agder og Telemark bispedømme fikk i 2020 kr 45 759 000 til trosopplæring, diakoni, undervisning, kirkemusikk og midler fra Opplysningsvesenets fond. Det ble utbetalt kr 29 491 000 i tilskudd til menigheter til trosopplæring og kr 15 486 000 til diakonstillinger, kateketstillinger og tilskudd til kirkemusikk. I tillegg ble det utbetalt kr 689 000 i OVF-midler.

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Budsjettgruppe 1B, 2, 3 m.fl. - Tilskudd *	31.12.2020	31.12.2020	
Trosopplæring	29 491	29 583	92
Diakoni	7 024	7 049	25
Undervisning	8 338	8 313	-25
Kirkemusikk	124	124	-
Domkirke (Oslo og Nidaros)			-
Gruppe 2 (kun KR)			-
Gruppe 3 (kun KR)			-
Annet (inkl OVF)	689	689	-
Sum budsjettgruppe 1B, 2, 3 m.fl.	45 666	45 758	92

Særskilt om OVF-tilskuddet

Tildelingen på midler fra Opplysningsvesenets fond var i 2020 på kr 689 000.

Spesifikasjon av Ovf-midlene:	2020		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
OVF			
Administrasjon - 491			-
Diakoni - 492	104 000		-104 000
Barn og unge - 493	166 000		-166 000
Gudstjenesteliv - 494			-
Kirkemusikk og kultur -495	49 000		-49 000
Samisk kirkeliv -496			-
Andre fellestiltak (inkl SMM) - 497	370 000		-370 000
Internasjonale og økumeniske organisasjoner -498			-
		689 000	689 000
Ovf total (for rapportering til Ovf)	689 000	689 000	-

Drive-in gudstjeneste på glattkjøringsbanen til NAF på Geitryggen utenfor Skien. (Foto: Skien kirkelige fellesråd)

